

Samostatnou skupinou objektů jsou pravouhlé zemní jámy, které sloužily k milířování vápna. Byly většinou doplňkem štěrkářských dílen, jejichž produkt nebyl využíván pouze k cestářským účelům. Mincovní nálezy umožnily datování podobných areálů na lokalitě do 18.–19. století. Většinu zaznamenaných jednokanálových pecí na vápno bylo možné rovněž zařadit až do rozmezí 18.–20. století, což svědčí o tom, že vývoj těchto technologií probíhal v tomto mladším novověkém úseku zhruba paralelně s milířováním. Podobně lze datovat i dvě pravouhlá (VO 209, VO 210) a jedno oválné milířiště (VO 234), která byla určena pro stavbu dřevouhelných milířů.

Vrcholné středověkou zaniklou hostěnickou hospodářskou plužinu tvořily ve zkoumaném prostoru pozůstatky mezních sypaných a skalnatých pásů, sledujících přibližně vrstevnice 380–430 m n. m. Nejmladší kovové nálezy získané průzkumem detektorem kovů datují zánik plužiny nejpozději do rozmezí 16. a 17. století. Povrchovou těžbu vápence dokumentují mělké těžební jámy a jámové lomy, někdy i s doklady jeho zpracování na šterk. Datace evidovaných dobývek vápence byla poměrně obtížná. Skrze ojedinělé nálezy fragmentů pracovního a trhačského náčiní bylo lomy možné jen rámcově spojit s obdobím raného novověku, eventuálně s druhotným využitím v období 2. světové války, kdy byly některé skalnické a vápenické objekty využity jako vojenské obranné okopy. Na skalní hraně nad Hostěnickým propadáním a bývalým knížecím lomem byly lokalizovány dlouhé liniové okopy a u lesní cesty směřující k trati „U Lomu“ (předpolí Prostředního lomu Mokrá) bylo zaznamenáno drobné polní opevnění v podobě kulometných hnízd a okopů strážících při osvobozovacích bojích roku 1945 lesní komunikaci spojující Mokrou s Hostěnicemi.

Literatura

Přichystal, M., Vachútová, D. 2023: *Výroční zpráva 2022*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Summary

The rescue excavation at the Mokrá-Quarry site (Hostěnice cadastral area, Brno-Country District) continued in 2023, following the metal detector survey of the peripheral area of the large Mokrá Quarry conducted between 2017 and 2022. In 2023, an additional 51 features, four roads and 15 hedgerows of the historical field system were newly recorded. By 2023, the fieldwork had encompassed 307 archaeological features and structures related to the exploitation and processing of local stone resources, charcoal burning, agriculture, World War II and the now-defunct road network. The features identified through the metal detector survey were dated between the 13th–15th and 20th centuries. A newly discovered high medieval lime kiln is the 13th of its kind found in the area between Mokrá and Hostěnice.

Petr Kos

Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, okr. Brno-venkov) „Černá pole“, parc. č. 1131/2.

Novověk. Areál nezemědělské výroby. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -607482, -1145277; -607456, -1145288; -607469, -1145232

V souvislosti s pokračováním stavby obchvatu Čebína byla v srpnu 2023 dokončena skrývka v prostoru křižovatky Čebín/Sentice/Hradčany. Jde o rovinatou plochu nad jižním svahem, který klesá k Čebínskému potoku, kde byl v roce 2022 prováděn

záchraný výzkum polykulturního sídliště (Bíško 2023). Geologické podloží je zde tvořeno pestrou šálou jílu, písku a šterko-písku. Ve skryté ploše byl identifikován pouze jeden nepravidelný objekt nejasné funkce. Chudé nálezové spektrum tvořily především zvířecí kosti a několik zlomků keramiky, které umožnily rámcovou dataci do novověku. Je tedy zřejmé, že do tohoto prostoru pravděpodobně aktivity výše zmíněného sídliště již nezasahují, koncentrují se na mírné svahy jižně a západně od sledované plochy.

Literatura

Bíško, R. 2023: Hradčany (k. ú. Hradčany u Tišnova, k. ú. Sentice, okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 64(1), 230–231.

Summary

A modern-period feature of unknown purpose was investigated during a rescue excavation in Hradčany (Hradčany u Tišnova cadastral area, Brno-Country District).

Richard Bíško

Hrozenová Lhota (okr. Hodonín)

Intravilán; křižovatka III/4992, III/4995, parc. č. 3292/4, 3300/6, 3300/7.

Vrcholný středověk – novověk. Vesnice/městečko. Plošný odkryv.

Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Masarykovo muzeum v Hodoníně, p. o.

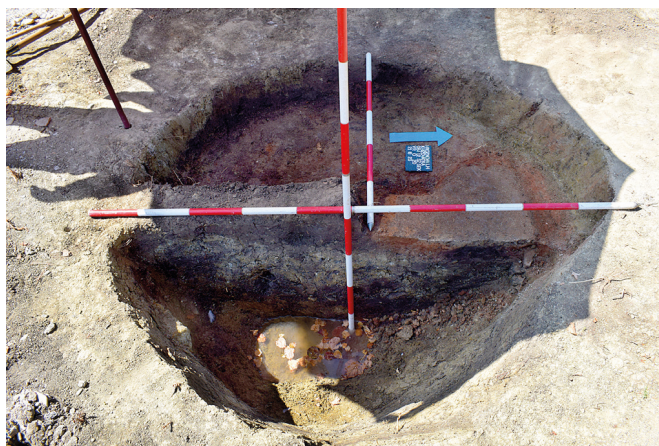
Lokalizace: WGS-84: 48.9108081N, 17.4160203E

Z důvodu zemních prací při úpravě hlavní křižovatky v Hrozenové Lhotě v srpnu 2023 byla provedena první fáze záchraného archeologického výzkumu (první polovina komunikace) pracovníky Masarykova muzea, p. o. V průběhu odkryvu bylo zdokumentováno 19 zahloubených objektů. Minimálně v pěti případech šlo o lépe zachované kruhové jámy původně zásobního účelu (obr. 55) a ve dvou případech se jednalo o pyrotechnologické zařízení s pecí zřejmě potravinářského účelu (obr. 56). Dále byl objeven příkopovitý útvar, který tvořil nejspíše součást ohrazení starší vesnice, a tři liniové úzké žlaby, jež mohly sloužit pro odvodnění prostoru na zdejších mírně klesajících svahu. Dobře dochován byl jeden typický kanálek se stěnami z pečlivě vyskládaných kamenů a se stříškou z plochých kamenných ploten.

Obr. 55. Hrozenová Lhota. Objekt č. 5 – zásobní jáma. Foto J. Šmerda.

Fig. 55. Hrozenová Lhota. Feature 5 – storage pit. Photo by J. Šmerda.

Obr. 56. Hroznová Lhota. Objekt č. 15 – pec. Foto J. Šmerda.

Fig. 56. Hroznová Lhota. Feature 15 – oven. Photo by J. Šmerda.

Ve většině jam byly kromě obligátních ekofaktů nalezeny zlomky keramiky, které jsou svým tvarem a výzdobou typické pro období od konce 13. století do 15. století. Některé nálezy pochází tedy ještě z období před první uváděnou písemnou zmínkou o vesnici z roku 1371, tzn. za vlády markraběte Jana Jindřicha. Nejmladší byl rozměrnější zaniklý sklep zasahující až pod průčelí nejbližšího rodinného domu, obsahující množství fragmentů glazovaného nádobí a výjimečně i kamnových kachlů datovaných do raného novověku. Vzhledem k charakteru široké návsi je pravděpodobné, že podobné sklípky se nachází také mimo zasaženou stavební plochu před dalšími rodinnými domy, z jejichž vnitřního zázemí vedly také původní vchody. Ze zjištěných skutečností vyplývá, že v místě dnešní komunikace se nacházely pozůstatky po osídlení původní vesnice, jejíž definitivní rozsah a průběh hlavních cest se teprve utvářel.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

The archaeological excavation conducted during the first phase of the reconstruction of the main crossroads in Hroznová Lhota (Hodonín District) uncovered settlement pits (Fig. 55, 56) of a village dating from the High Middle Ages to the modern period.

Jaromír Šmerda

Ivančice (okr. Brno-venkov)

Ul. Tomáše Procházky, Dr. Novotného, Oslavanská, Mřenková, parc. č. 3166/5.

Vrcholný středověk, pozdní středověk. Předměstí. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.1030108N, 16.3752055E; 49.1035108N, 16.3757055E; 49.1034108N, 16.3765055E; 49.1033108N, 16.3748055E

Úprava křižovatky před domem U Tří kohoutů v kruhový objezd vyvolala řadu zemních úprav. Výzkum trval v součinnosti se stavbou od října 2022 do července 2023. Výkopy inženýrských sítí byly zkoumány formou archeologického dohledu. Plošný výzkum si vyžádalo pouze snížení terénu pod novým úsekem ulice Tomáše Procházky napojujícím se na kruhový objezd.

Zkoumaná parcela ležela za hradbami středověkého města. Výzkumem se podařilo zachytit osídlení středověkého předměstí z 15. století. V jednotlivých výkopech inženýrských sítí a následným plošným výzkumem byly zachyceny pochozí vrstvy (štěrkování) a pozůstatky dobové zástavby. Podařilo se zdokumentovat trámové a kulové konstrukce nadzemních staveb a část pyrotechnologického zařízení. Při odstraňování betonové konstrukce původně zatrubněné vodoteče Mřenkového potoka byly na východním břehu odhaleny archeologické vrstvy, které vznikly v závěru 15. a v 1. polovině 16. století. Obsahovaly vedle keramiky také dřevěné úštěpy po zpracovatelské činnosti a několik částí kožených bot. V mladších obdobích procházela tímto prostorem soustava dřevěných potrubí, jejichž část byla dokumentována právě v prostoru původně zatrubněné vodoteče. Směřovaly dále do centra města.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

During the construction of a roundabout near Tomáše Procházky, Dr. Novotného, Oslavanská and Mřenková streets in 2022 and 2023 in Ivančice (Brno-Country District), a 15th-century settlement belonging to the town's western suburb was recorded.

Pavel Staněk, Michal Bučo

Kanice (okr. Brno-venkov)

Hády, parc. č. 693/1.

Vrcholný středověk. Ojedinelý artefakt. Průzkum detektorem kovu. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -593197,9, -1158328,1

V květnu 2023 uskutečnili pracovníci Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., kontrolní prospekci s detektorem kovů v bezprostředním okolí místa nálezu depotu únětické kultury v jihozápadní části zalesněné Hádecké plošiny, zhruba 110 m západně od zdejšího televizního a rozhlasového vysílače (srov. Čížmář, Přichystal 2024). Získána byla jen s depotem nesouvisející drobná stříbrná mince s vyobrazením české koruny na líci a českého lva na rubu, která byla určena jako parvus Václava II., vyražený mezi lety 1305 a 1310 v Kutné Hoře (Petraň, Radoměský 2006, 165).

Literatura

Čížmář, I., Přichystal, M. 2024: Kanice (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 65(1), 208.

Petraň, Z., Radoměský, P. 2006: *Ilustrovaná encyklopedie české, moravské a slezské numismatiky*. Praha: Libri.

Summary

During a metal detector survey near the findspot of the Únětice culture hoard in the forested southwestern part of the Hády Plateau (Kanice cadastral area, Brno-Country District), a silver parvus of Wenceslas II, minted between 1305 and 1310 in Kutná Hora, was found.

Ivan Čížmář, Michal Přichystal